

Signalizačná správa

Mory sa pokladajú za nebezpečných motýľích škodcov mnohých poľnohospodárskych plodín. Premnoženiu pomáha teplé a suché počasie. Škodca je rozšírený na celom území Európy. Často poškodzuje kapustovú zeleninu (rod *Brassica*). Významným druhom môr je **mora kapustová** (*Mamestra brassicae*). Ďalšími zástupcami môr sú napríklad **mora gama** (*Autographa gamma*) a **kelová** (*Lacanobia oleracea*). Motýle (dospelé jedince) vyletujú koncom mája až začiatkom júna. Samičky kladú vajíčka na spodnú stranu listov. Vyliahnuté húsenice (larvy) žerú hromadne na spodnej strane listov a neskôr prechádzajú aj na susedné rastliny. Potom vyhrýzajú charakteristické chodbičky vo vnútri zavíjajúcich sa hlávkov kapusty a v ružiciach karfiolu. Húsenice žerú večer, cez deň sa ukrývajú v hlávkach kapusty alebo v ružiciach karfiolu, ktoré znečisťujú svojimi výkalmi. Dospelé húsenice schádzajú do hornej vrstvy pôdy, kde sa zakukľujú. Z časti kukiel vyletujú v auguste motýle, ktoré kladú vajíčka pre vývoj druhej generácie. V našich podmienkach prezimuje prvá aj druhá generácia súčasne. Za škodlivejšiu je pokladaná druhá generácia. Vznik poškodení môžeme pozorovať od obdobia zavíjania sa hlávkov kapusty až do obdobia neskorej jesene.

V rámci preventívnych opatrení na ochranu rastlín je dôležité ničiť burinu a pozberové zvyšky hlboko zapracovať do pôdy (tým sa zničia kukly a nakladené vajíčka). Na malých plochách nám dokáže pomôcť mechanický zber lariev alebo likvidácia nakladených vajíčok. Prahom hospodárskej škodlivosti je výskyt húseníc mory kapustovej a mlynárika kapustového dohromady aspoň na 10 % hostiteľských rastlín, pri karfirole na 5 % rastlín, pričom sa hodnotí 50 rastlín. Proti mórám – mora kapustová, kelová, gama a **mlynárikovi kapustovému** (*Pieris brassicae*) sú povolené nasledujúce prípravky (insekticídy):

- Affirm (účinná látka emamectín) – mlynárik, mora kapustová (brokolica, karfiol, kapusta hlávková a čínska, kel hlávkový, ružičkový a kučeravý), mora gama (baklažán, uhorka, cuketa, patizón, dyňa červená, melón, tekvica, šalát hlávkový a listový, rukola, čakanka listová, šalátová a štrbáková, brokolica, karfiol, kapusta hlávková a čínska, kel hlávkový, ružičkový a kučeravý, bylinky, šalvia) mora kelová (karfiol, brokolica, kapusta hlávková a čínska, kel hlávkový, ružičkový a kučeravý);
- Delmetros 100 SC (deltamethrin) – mlynárik (kapusta hlávková), mora kapustová (kapusta hlávková), mory (rajčiak, baklažán, uhorka, cuketa), mora gama (rajčiak, baklažán);
- Deltik 100 SC (deltamethrin) - mlynárik (kapusta hlávková), mora kapustová (kapusta hlávková), mora gama (baklažán, rajčiak), mory (uhorka, cuketa);
- Karate Zeon 5 CS (lambda-cyhalothrin) - mlynárik a mora kapustová (kapustová zelenina a kapusta krmna) a v malospotrebiteľskom balení (MB) (vhodné pre záhradkára) - mlynárik (kapustová zelenina), húseničky môr (kapusta krmna);
- Karathe Zeon 5CS, Ninja Zeon 5 CS, Sentinel, Vaztak Pro (lambda-cyhalothrin) - mlynárik a mora kapustová (kapustová zelenina a kapusta krmna) a Samuraj iba v MB - mlynárik (kapustová zelenina) a húseničky môr (kapusta krmna);
- Koron 100 SC (deltamethrin) - mlynárik a mora kapustová (kapusta hlávková), mora gama (baklažán, rajčiak), mory (rajčiak, baklažán, uhorka, cuketa);
- Spintor aj v MB a Nexsuba (spinosad) - mlynárik a mora kapustová (kapusta);
- Depict (deltamethrin) - húsenice mlynárika (karfiol);

- Decis Protech aj v MB a Decis EW 50, Delta EW 50, Dinastia (deltamethrin) - húseničky môr a mlynárika (brokolica, karfiol, kel ružičkový, kapusta hlávková a čínska, kaleráb);
- Sanium Ultra (deltamethrin) iba v MB – húseničky môr a mlynárika (brokolica, karfiol, kel ružičkový, kapusta hlávková a čínska, kaleráb);
- A-cypermetraN-II, Ciperkill Max, Cyperkill Max, Cythrin Max, Rafan Max, Rwa Protector Max, Supersect Max, Sweep (cypermethrin) - húsenice mory gama (hrach, fazuľa, lupina) a na húsenice všeobecne (repa cukrová a krmná, cvikla, okrúhlica, kvaka, mrkva, zeler, reďkovka, kozobrada porolistá, chren, petržlen, brokolica, karfiol, kel ružičkový, kapusta hlávková);
- Azatin EC (azadirachtin) – všeobecne mory (jahoda, rajčiak, baklažán, paprika, uhorka, cuketa, melón, dyňa, tekvica, šalát, špenát, listová zelenina, bylinky).

Biologické prípravky vo forme bioagens proti mórám:

- Trichoplus (so živými makroorganizmami *Trichogramma pintoii* a *Trichogramma evanescens*) aj v MB – mora kapustová (hlúbová zelenina) a mora kelová (skleníková zelenina);
- Carpocapsae-System (so živými makroorganizmami – parazitické hlístice *Steinernema carpocapsae*) - všeobecne mory (zelenina a bobuľové ovocie).

Upozorňujeme, že pre správne použitie všetkých prípravkov je dôležité sa riadiť pokynmi, ktoré sú uvedené na etikete konkrétneho autorizovaného/povoleného prípravku na ochranu rastlín alebo bioagens!

Ing. Maroš Lučaj
 ÚKSÚP - OOR
 15.07.2024